

РУСЛАНИ

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5^{1/2} год. по полудні.
 Редакция, адміністрация експедиция «Руслани» при ул. Оссолинских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в часажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — 3 Руслановкх псалмів М. Шашкевича

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
 на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижні 5^{1/2} долара, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4^{1/2} долара, або 9 рублів.
 Поодинокє число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

На славянськiм конику.

(З нагоди січового зїзду в Станіславові).

Був кінь та зїздив ся.

Народна проповідка.

(X) Доля політичних демагогів подібна до тих метеорів, що появляють ся зонсїм несподівано, засіяють яскраво на овиді і відтак пропадають, не лишивши по собі майже ніякого слїду. Але коли яскраве світло таких політичних демагогів починає погасати, намагають ся они в тїй розпучі хватати ся всяких способів, щоби сяк-так піддержати своє значінє, хочби чужим коштом. Вельми певною а zarazом відстрашаючою є сумна доля молодческого сторонництва, про котре ми нераз писали і виводили перед очи нашої суспільности, яко поучний і відстрашающий приклад Рігер продав чеський нарід Німцям за віденські пунктації 1891. р., так голосили молодчехи своему народови про того, котрий положив разом з Паляцким нескитні і певні підвалини до високого культурного і національного розвитку і поступу чеського народу. Рігер і єго товариші усунули ся з політичної і парламентарної сцени, уступили місце молодочехам, що неначе той яскравий метеор на небеснім овиді явили ся громаднє у великій числовій силі в державній радї і здавало ся, що розібють її, перевернуть до гори коренем і введуть в житє історичне чеське право, про котре недавно перед тим говорив один з найзавзятїйших молодческих провідників др. Грегр.

Однак не минуло кілька літ, молодческий метеор почав бліднути, сходити з небозводу парламентарного, молодческого сторонництва клопило ся до скорого упадку під ударами ще завзятїйших демагогів, народних і межинародних соціялістів і хліборобників. Число молодческих послів в держ. радї змалїло, так що тепершній провідник др. Крамарж мало що не остав вождом без війска. Єго великі спосібности, при нещасливій вдачі до політичного провєду, єго самолюбство і жадоба слави та верховодства при хиткості і недостачі політичної рівноваги і послїдовности, не давали єму спякою і він почав оглядати ся за способами, якими можна піддержати повний занепад молодческого сторонництва та підтримувати підірвану свою популярність серед чеського народу і на парламентарнім і політичнїм овиді.

Огут у великій пригодї став єму винайдений проф. Борзенком і гр. Бобрїнским та генералом Владиміровим новославїзм. В держ. радї зложила ся головнє заходами д-ра Крамаржа Славянська Єднота зліцнена з найсуцєречнїйших живел, почали ся відомі вже і нераз обговорювані поїздки до Петербурга, Москви, Варшави, Праги, Кракова і Львова, зїзди і бенкети славянских гостей, голошенє високопарних і мило звучних фраз про славянське єднанє і братерство, обдуманє велику всеславянську виставу і конгрєс визначений в Москві на роки 1911. або 1912., до чого має підготувати все потрібне всеславянський конгрєс

в Сєфїї сєго року. Але все те розвіяло ся неначе рання мрака, а др. Крамарж нічого не осягнув на всеславянськiм конику, бо він зовсїм зїздив ся.

На галицкiм, а правду сказавши, на покутскiм не широкім небозводі виринув також, si licet parva comperere magnis, подібний метеор, бундючний отаман Січїй, др. Кирило Трильовский, провідник радикальної партії. Не потребуємо тут розводити ся над єго політичною карєрою, бо всїм у живій тямцї єго радикальна робота, єго завзята боротьба проти Церкви і духовенства з Йосифїнським патентом з XVIII. ст. в руках, котрий рад би він приноровити до зовсїм змєнених відносин в XX. столїтїю, хоч цїле єго заводове поступованє яко адвоката вимагало би кєнєчно виданя адвокатского патенту для охорони «хлопської скіри». Відомє вже загально єго кандидованє на посла з показуванєм виборцям золотих грушок на сухій вербї, а відтак і єго парламентарна діяльність і осягнені тим способом успїхи вилученя з укр. руск. клубу з підмогою запіканих багнетів і тим подібних радикальних скоків. Die Todten reiten schnell і так само др. Трильовский, що з таким бундючним завзятем вїхав до державної ради, побачив, що в самїй Коломїї стратив ґрунт і був приневолений звідтам забирати ся та ратувати ся бодай зєлізничною концесійкою, а підорване парламентарне становище задумав підкрїпити методою введеною д-ром Крамаржом і постановив досїсти всеславянського коника, чєй на нїм поведе ся вїхати знов на ширшій овид і здобути собі занепавшу славу. Ось в тїй цїли почав робити заходи, щоби до Станіславова скликати великий зїзд Січїй і спросити на сей зїзд славянских гостей, щоби показати перед політичнїм свїтом, що др. Трильовский не тїлько отаманом Січїй, але й великим парламентаристом, на котрого поклик ідуть громаднє славянські гості, щоби відтак голосити єго славу в парламенті. Мав із Словінцїв приїхати між иншими, як звїщали часописи, бурмістр Любляни і посол др. Грїбар, мали явити ся чєські послї, але в тїм цїла бїда, що «Січї» уже в своїх основах повинні би стояти рїшучо проти москвофїлства і єго поборювати, а тимчасом др. Грїбар сам союзник і товариш паломництв д-ра Глїбовіцкого, а др. Крамарж, давно відомий москвофїл, в останних днях яко представник Чєхїв таку сумну ролю відіграв в бюджетовій комісії яко оборонець «сделок» наших галицких і буковинских москвичїв. Але по щож Січовики вчать ся всяких акробатичних скоків? Їх отаман умів такі виправити акробатичні еволюції, що Січї задержали свої радикальні цїхи протиопівским становищем з Йосифїнським патентом в руках, але щоби приманити славянских гостей, треба б ло усунути всякі антиросийскі манїфєстации, дарма, що «Гром. Голос» так завзято побивав ся за Полтавским святам. Отаман Січїй погамував всякі манїфєстации проти москвичїв, щоби тим не відстрашувати славянских гостей, але й се не багатє помогло, бо на зїзд до Станіславова явили ся дрібні одиниці

Вправдї були там премоги з одного і другого боку, відспівано невдачно славянські гимни, так що й ті одиниці не могли тим одушевяти ся, але цїла манїфєстация на славянськiм конику д-рови Трильовскому не повела ся і зовсїм не підкрїпила єго парламентарного і політичного становища, а стала лише певним доказом, як то і радикали уміють лишати собі всякі фірточки для москвофїльских союзів. Таким способом д-рови Трильовскому остав в руках одинокий «народний здобуток» в виді зєлізничної концесійки, що перейшла в жидівскі руки, а одиноким оружєм лишає ся лише Йосифїнський патент!

Цїла правда про радикалів.

Свящ. Ю. Дзерович.

(Дальше).

5). Але «вільна думка» то не леда здобуток. Та побачимо, як ся вільна думка в практиці виглядає. Возьмїм писаня Драгоманова: прим. толкованє брошури Льва Николаевича Толстого «Царство Боже внутрі вас» Коломїя 1894. Драгоманов, покликуючись на Льва Толстого, заєвняє, що властивого образу Христа мати не можемо, бо Євангелїя писані пізнійше і не представляють єдномірного матеріалу. Твердженє яснє, — але доказів на се, близших пояснєнь, толковань сєго, як се робить хочби учебник догматики для V. класи — даремно будеш шукати. Драгоманов у всіх своїх «народних» писанях уважає їх яко зовсїм злишні: відкидає катехизизм християньский, а каже вїрити катехизизмови собою скомпонованому. Ну, але Драгоманови, Феррєрови, Трильовскому повірити, то значить не поневолити свої думки а мати «вільну думку».

Радикали позволяють на «вільну думку» коли она сприяє невірству; колиж би хто з них прийшов до переконаня, що в християньстві є цїла правда, то сейчас закличуть: «вір нам, або проч з ним!» А аргументи против християньства які? Насьмішки, глузованя, богохульства, фалшиві перекручуваня християньских правд, покликунє на такі авторитети як Бїхнера, Гекєля, про якого писав ученый профєсор вїрцбургского університету Освальд Кільє ось які слова *): «книжка Гекєля: «die Welträtsel» зраджує нечуванє і недозволенє незнанє в історії фїлософії, релїгії і церкви, як також брак доброї волї, щоби такі річи без упередженя і справедливо осудити, подїбно як Büchner-a «Kraft und Stoff.» Твїр сей виказує подїбну ненависть мисленя, яке не знає розрізнити мовїзм від матеріалїзму; книжка ся («Welträtsel») свідчить о неспосібности автора розвязувати властиві трудности. Можна зрозумїти тепер, чому проф. Павльєн писав, що він зі встиду палєнів, коли читав сю книжку. Що така книжка можлива, що її писано, печатано, куповано, читано, подивлювано і що її вірено, се страшно болоче тим бїльше, що се сталось у народа, який має такого Канта, Гєтєго, Шопєнґавєра. Потїшаймо ся хїба одним, що сю книжку розвачувала некрїтична товпа, яка нинї обожає з слїпим одушевленєм Гекєля, вчєра присягалась на культ Нічпєго а передучора Шопєнґавєр був у неї божицєм».

Такі слова пише учений професор університету і його голос не одинокий. Гекля рівно о-суджують і другі учені, як Ціглер, Хвольсон, Адікес, Вундт, Брас**) і многи другі. І такого ученого, якого встидають ся всі Німці, наша а-кадемічна молодіж величає під небеса і єму присвячує майже половину першого числа сво-го органу „Молода Україна“. Але вдоволено за-саді: Нехай буде дурна, глупа, обмежена гадка, аби була вільна гадка“...

Ще смішнійше виглядає се, коли Трильов-ський пише в „Зорі“: „гоніть попів з „Січчій“, „Народних спілок“, щоби вам не забирали тро-хи тої вільної думки, яка через радикальну пар-тию дісталась між вас. А ви ненаситні хотіли-бисьте таки з чобітьми ускочити у народну ду-шу, хотілибисьте всео загарбати в свої пазурі? Тюгга на вас! Проч нам з дороги! Ми і на такі птахи маємо способи: „Запорожець“ „Зоря“, „Патент Йосифа П., книжка д-ра Бартошека, Дрепер і др. — Отсе чародійні средства, що роз-ганяють чорні хмари. Тюг-га!!!“

Сі слова написані не для кого иншого, а для нашого доброго а терпеливого мужика. І він — той добрий, чесний, побожний мужик наш, але при тім на пів неписьменний або цілком неграмотець, або має вірити Драгоманови, Дре-перу, Бартошкови (яких nota bene не розуміє) і тим самим вже не має „вільної“ думки, а по-неволену тими панамі, або з цілої тої ради да-ної єму Трильовским витягне цілком природну послідовність що: „коли вільно всео думати, то можна і всео робити!“ Бо деж єму бідному роз-в'язувати ті питання, над якими найбільші фі-лософи ломили собі голови і остаточно при-знати мусіли, що без Божої помочи, Божого обя-влення „ignoramur et ignorabimus — не знає-мо нічого і нічого знати не будемо.

Вільно запитати, що нашого селянина, який ледво читати знає, може обходити Дарвін з ці-лою еволюцією, або що філософія з єї скока-ми то в зад, то вперед. Добра то забавка для заводових учених, або людий освічених взагалі. Широком безкритичним масам, які не привикли до логічного самостійного думання, позбавленим бусолі в лабіринті рижних неусталених ще теорій, ніколи такі мудроці не служать. Они не учать їх властиво нічого, перевертають їм в го-лові, не дають їм нічого конкретного, забирають їм одинокий їх скарб духовий: віру. Се звісно, що мозків сирих, невігівнастиківаних як моло-дежи, або простого народа чіпляють ся головно всякі яскравости, чим яркіші тим охотнійше розхватувані.

Але проводирі радикальні ані словечком не згадають про єї страшні а цілком природні по-слідовности їх підпольної роботи, їх „вільної га-дки“. Так нехай їм будуть сих гару примірів в альбом.

(Дальше буде).

*) Oswald Külpe: „Die Philosophie der Gegenwart in Deutschland“. Zweite Auflage, Leipzig 1904.

**) Брас доказав, що Гекель для доказів своєї безглузної теорії, допустив ся безличної і в світі науковим небувалої брехні, поміщаючи одині той сам кліш ембріона, яко ембріо чоло-віка, птаха, пса, і жаби.

Громадські вибори на Буковині.

(Допись).

Як відомо, 29. марця 1909 р. війшов на Бу-ковині в жите новий закон про вибори до гро-мадських рад. Після того закону 3/12 всіх вибор-ців т. є. найвисше оподатковані належать до I кола, 4/12 до II. кола а 5/12 т. є. найнизше о-податковані і неплатячі податку до III. кола. Час, до якого мали відбутися вибори після тої нової ординації виборчої, назначив закон на 29 марця 1910.

Але мимо того, що від того речинця мину-ло 2 місяці, є ще декілька громад, в яких вибо-рів ще і доси не переведено. Рівночасно з сим законом війшов в жите закон про знесенє об-шарів двірських, але через неясне стилізоване дав він нагоду кождому властителєви давнійшо-

го ледви на 50 на великого обшару двірського виконувати самому поліційну власть на своїм полі і через те платити громадї місто кождої корони громадських додатків лише 60 сот. Виділ краввий по більшій часті інтерпретував сей за-закон в користь дідичів.

Доси переведені вибори дали загалом дуже корисний вислід для Русинів. Коли передше майже в 1/3 руских громад були радними і вій-тами жида, то тепер ледво в 1/10 части руских громад лишили ся жида господарями в радах громадських. З рук ворогів відбили Русини також три повітові місточка: Вашківці, Станівці-місто і Селетин.

В Вашківцях вибрано радними лише самих Русинів, в Станівцях 2/3 Русинів, а в Селетині 22 Русинів а 5 жидів, хоч в жаднім з тих мі-сточок нема Русинів більше як 70%. В Кіцмани, котрий і передше був в руских руках, окрім од-ного жида вибрано самих Русинів. В Сереті, де Русини творять ледво 28% населеня, вибрано окрім 8 кацапів і 1 Русина також 14 жидів, 5 Німців і 2 Румунів. Що до прочих 5 місточок повітових, що лежать на рускій території, то у Вижниці і Садагурі Русини задля свого малого проценту не входять в рахубу; в Сторожинці, де Русинів ледво 11%, не вибрано на загалне число 30 радних жадного Русина, а в Заставній ще доси вибори не відбули ся, але випадуть цілком певно на користь Русинів, котрі творять там 3/4 всего населеня. Лише в Сторонци-Пути-лові, де є 487 жидів а 1297 Русинів (т. є. 72%), випали для нас вибори дуже зле. Іменно є там столиця жидівско-лихварского капіталу і центр деморалізації. Люди мокнуть в горівці і пиві. До того жида мають там навіть після нового зако-на більшість у першім колі виборчим а велику силу голосів і багато впливу на розпичених і обдовжених мужиків в другім і третім колі. Тож не дивниця, що вибрано там лише 3 мужиків і то жидівских лизунів, 2 інтелігентів (Поляка і Русина, але Русин то лихвар гірший від жида) і 10 жидів, між ними найстрашнійші лихварі-кримінальники, типи жидів, про які вам в Га-личині і не снить ся. Дехто сподіває ся, що ви-бір буде знесений і будуть розписані нові ви-бори.

На Сторонци Путилів*), де є також гр.-кат. парохія, я спинив ся трошки довше, бо в 233. ч. „Руслана“ з 30. жовтня 1909 появилася була звідтам неправдива депісь підписана буквою „Г“, яка доносила, що при тамошних громадських виборах вибрано самих Русинів а жадного жида. Зате при недавно відбутих виборах в селі Устю-Путилові, де передше було 7 жидів і 5 Русинів гуцулів радними, вибрано тепер лише самих Ру-синів. Дуже завзято ішла виборча борба в Глі-боці, де вибрано 19 Русинів-читальників і 4 Німців і у Виженці, де через 30 літ був війтом жид а до передпоследних виборів навіть ціла рада громадска складалася з самих жидів. До-перва при перепоследних виборах видерли Русини від жидів третє коло, а при последних вибо-рах вибрали у всіх трєх клясах самих лише Русинів, хоч окрім 1081 Русинів є у Виженці та-кож 653 жидів і 96 Поляків.

В околицях румунських випали всюди ви-бори в користь Румунів. В місті Кімнолюгу, де вибрано радними 24 Румунів, а 6 жидів і Нім-ців, ухвалила рада громадска, що на засіданях можна говорити лише по румунськи, хоч в мі-сті живе лише 60% Румунів. Жида зголосили відкликати проти тої постанови, бо кажуть, що она протавить ся основним законам.

Що до двох инших найбільших міст в по-лудневій Буковині, то в Радівцях вибори ще і доси не відбули ся а в Сучаві, де є 4229 жидів, 2786 Румунів, 2174 Німців, 835 Поляків а 598 Русинів, вибрано радними 15 жидів, 9 Румунів і 7 Німців, в тім 2 соціялістів і жидівского і 1 румунского. Бурмістром того історичного міста вибрано Німця, а до президії вибрано окрім двох соціялістів, двох жидів, 1 Румуна і 1 Нім-ця. Перед кількома днями відвідав Сучаву пер-ший раз руский львівський театр і дав там три представлень: „Ой не ходи Грицю“, „Галька“ і „Мадам Батерфляй“. На „Мадам Батерфляй“ бу-

*) Тут згадаю, що місточко Сторонець-Пу-тилів є зазначене на мапі війскової череа по-милку яко село, а село Усте-Путилів яко мі-сточко.

ла саяя дуже щільно заповнена, але і на попе-редних двох представлень було досить гостей З повіту сучавского, де рускі кольонії мають о-коло 10 тисяч населеня, то єсть творять 12% всего повіта, прийшло на представлень „Гриця“ багато селян, особливо зі сіл Гатна і Мериция.

Але вернім до виборів. Що до руских око-лиць то загалом взявши осягнули Русини най-більші успіхи у вижницкім а найменші в застав-нецкім і черновецкім повітах. Так пр. в Рогіз-ній одній з найсвідомійших громад, де є 2419 Русинів, 1339 жидів, а 458 Поляків, вибрано лише 11 Русинів супрота 10 жидів і 3 По-ляків.

При переведеню громадських виборів пока-зало ся, як багато корисний можуть принести Русинам свої урядники адміністраційні. На у-країнській території Буковини є 7 староств і 1 експозитура, а в них є адміністраційними уря-дниками лише 3 а властиво 4 Русини (Др. Єх, Кобилянський, Яворский і Туржанський, котрий хоч не з руского роду, признає ся за Русина). До адміністрації приймали би дуже радо Русинів і можна припускати, що Русин устояв би ся проти жида, але на жаль нема руских кандида-тів, бо Русини місто іти на права ідуть на фі-лософію, аби опісля дерти ся над супленту-рами. Дехто скаже, що в адміністрації форитус ся передовсім Німців; і се не диво, бо ціле пра-вительство німецке. За те жидів лише толєру-ють з конечности і в minimum.

Б.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Цісар Франц Йосиф прибув в дальшій тя-гу до столиці Босни, Сараєва, де повитало єго населенє з війсковими, духовними і цивільними достойниками на чолі з незвичайним ентузіяз-мом. Цісар мимо 20-годинної подорожі виглядає дуже добре і не слідно на нїм умученя. В отсій подорожі нашого монарха добачує також загра-ниця епохальну надію для дальшого історичного розвитку Босни і балканської політики Австро-Угорщини. Англійські часописи приписують сій подорожі більше значінє, чим самому наданю конституції, а Morning Post підносять, що сї відвідини цісаря розбудять чувство лояльности для пануючого дому, через що недавно прилу-чені провінції стануть для держави жерелом сьвіжих сил. Знаменною для турецких чувств є заява дневника Sabah, який каже, що Отомани не журять ся вже боснійским питанням, яке на-лежить до минувшини, а глядять в будучину. Коли балканська політика Австро Угорщини бу-де корисна для Туреччини, то боснійські згадки не стануть на перепоні в тім, щоби она прино-ровила ся до єї політики.

Угорські правительственні дневники стара-ють ся представити вигляди правительства при теперішних виборах в вельми блискучих красках. Очевидно, що сї надії сильно пересаджені; опо-зиция, яка війде до нового сойму, буде по вся-кій правдоподібности значно сильнійша, як се припускає гр. Куен. Се, що гр. Куен збув на-родности в так різкий спосіб, а також агітацій-ві рекорди гр. Тіси, який через те скріпив сто-ронництво Юста, є двома моментами, які пим-стять ся на теперішнім правительстві.

З нагоди виборів вислано на Угорщину велике число війска з Передлитаві. Полудневі галицькі і буковинські міста майже зовсім по-збавлені валог. Всі, хочби найменші угорські се-ла, де живуть народности, загляні драгонами і уланами. Виглядає так, якби війско вислано на виборчі маневри.

Християнські суспільники мають в округах, в яких поставили своїх кандидатів, мимо риж-них перепон, добрі вигляди. Німецке народне сторонництво в Угорщині розвинуло сим разом оживлену агітацію і має також добрі вигляди.

Незвичайно строго поведуть ся угорські на-чальники комітатів з румунськими виборцями; вправді румунське населенє привикло до всяко-го рода несправедливостей і надужить, але та-ких, як тепер, ще ніколи доси не було.

Заграниця.

Заповіджений приїзд до Відня турецького наслідника престоло Юсуфа Ізедіна відложено. Він приїде доперва в п'ятницю 3. с. м., а 6. прийме єго цїсар на послуханю. Сегожд дня возьме турецький наслідник престоло участь в дворіскім обїді в Шенбруні. Се опізнене прибуте до Відня мотивують тим, що Юсуф Ізедін бажає дещо довше задержати ся в Парижі. Кажуть одначе, що в Царгороді вважали невідповідним, щоби турецький наслідник престоло перебував у Відні якраз в часі побуту цїсара в Босні.

Ходять вісти, що провінціанальні філії молодотурецького комітету візвано урядово до успокоюваня розбурханих умів людности з указанем на се, що кабінет ніколи не допустить до злуки Крети з Грецією. Провізоричне правительство, яке настановлено за згодою кабінету, тревалоб лише до скріплення морских сил Туреччини, по чім знов піднято би кретійске питане.

Турецькі дневники звіщають, що Порта поручила своїм амбасадорам звернути державам увагу на зростаюче розворушене умів і домагати ся прискореня переговорів в сираві остаточного полагодженя кретійского питаня. Дневники оголошують відозву муфтия з Кандві, який загроває Отоманів.

Просимо вігхобити перегляду.

Новинки.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Константина і Єлени; римо-кат.: Клеотильди. — В суботу: руско-кат.: Василиска муч.; римо-кат.: Фляви.

— **Цїсарсна подорож до Босни.** Почавши від Боснійского Броду, який лежить над Савою на границі Хорвації і Босни, витано нашого монарха на кожній стації аж до Сараєва з нечуваним ентузіазмом. В Сараєві замешкав монарх в конаку. В палаті правительства приймав цїсар численні депутації. Архієп. Штадлер явив ся на чолі депутації католицького духовенства і вилосив промову, в якій дякував монархови за добродійства, зроблені для краю Габсбургами, та за прилку Босни до монархії і просив о дальшу опіку. В подібний спосіб промовляв греко-орієнтальний митрополит Летїца. На ті обі промови цїсар відповів, як також на промову Райс уль Улеми. Потім явила ся депутація краєвих урядників з бар. Бенком, депутації жидів, протестантів, магометан та президенти палат торговельної і адвокатської. О 12 год. цїсар вернув до конаку, а по полудні звиджував церкви і костели, мечеті і ратушу. Вечером о 6-30 відбув ся перший дворіскій обїд, на яким були міністри, шеф краю, достойники цивільні і духовні. Вчора рано цїсар переглядав залогу Сараєва, а потім коло 11 год. перед полуднем приглядав ся з тераса конака переходови шкільної дїтвори, яка під проводом своїх учителів робила монархови овацію. Підчас переходу хор 200 дїтей відспівав народний гимн австрійский. Цїсар казав прикликати дїрїгента хору і висловив єму подяку. Вчора рано на мурах Сараєва появилось ся оголошене, що цїсар дарував 200 вязням решту кари. Межи помилуваними є 31 війскових дезертирів, 6 засуджених на доволітну вязницю за державну зраду а решта за політичні проступки.

— **Цїсар уділив з власних фондів 200 К заповоги на докінчене будови церкви в Меришцові, підгаецького повіта**

— **Чи є в Галичині пропаганда православія?** Ствердили її самі „тверді“ отці з табору „Галичаняна“. Ствердив її наш єпископат, а навіть „батьюшка“ Дурют з відрізаною пелеринкою. Ствердив її цілий ряд статей в нашій часописі, писаних на основі „Галичаняна“ та газет „истинно русскаго направлення“, редагованих під протекторатом д-ра Дудикевича, як „Русь“, „Голосъ Народа“ і „Прикарпатская Русь“. Ми наводили точні виїмки, щоби нас ніхто не посуджував о тенденційність. А однак тим „господам“, що редагують „Прикарпатскую Русь“ зібрало ся на відвагу, чи там безличність, написати на сьому в ч. 198. таке: „Гдѣ у насъ являються слѣды этой пропаганды? Развѣ это одно, что напишетъ жывий „Руслан“, или клерикальная тряпка „Нива“ — развѣ этого уже достаточно для того, чтобы строить цѣлое зданіе обвиненій и считать ихъ доказательными фактами?“ — Ну, хіба на стільки безличности може здобути ся ще одна „Прикарпатская Русь“ і поміщений в одній з нею хаті „Голосъ Народа“! Прецїнь не лише Залуче, але навіть деякі наші „батьюшки“ покрою „Прикарпатской Руси“, перейшли на пра-

вославе. Вчинили се всякі Крохмальні і Красіцкі в Америці. Пішов тою дорогою бувший сотрудинок в Лопушанах коло Зборова, о. Н. Дяков, який удав ся до Росії і став у волинській епархії епархіальнымъ проповідникомъ („Рада“ ч. 112.). А чи не є се культивованем православя, коли видвигає ся культ апостата Наумовича а наших владик трактують ся як „фарисейв“, що „власною душою записали чорту“ і які „зводять свѣтъ на простого галгана“ („Голосъ Народа“ ч. 20.), або коли „Русь“ писала, що нарид в Галичині остав „такимъ же православнымъ“, какимъ былъ прежде и до принятія уній?“ Чи ще мало? А прецинь читаємо в „Прикарпатской Руси“, що она прийме передплату на „Голосъ Народа“, а загално відомо, що обі газети редагують одні і ті самі люди. Так само перечить „Прикарпатская Русь“, немовби в Галичині було зорганізоване шпіонство в користь Росії. Мончаловский і Добрянский — се лише, по гадці „Прикарпатской Руси“, два факта, которые не въ состоянїи составлять какую нибудь улику для цѣлаго движенія. А „Аделя Карвовская“, що в давнійших літах слала доноси в Росию, чи вже між „истинно русскими“ забута? А кілько великих та малих шпіонів перейшло вже давнійше від нас на службу в III. „отдѣленіи“ в Расію? Все те є нічим в очах „Прикарпатской Руси“, яка слїпне, або слїпу удає.

— **Шевченкова улица в Катеринославі.** Жителі улиці Порохової в Катеринославі подали в свою городску думу прохане, щоби в нагоди відкритя памятника Т. Шевченкови в Київї 1911. р. їхню улицу назвали Шевченківскою.

— **Перша проба.** Український фотографічний склад (Прорїзна, 28.) в Київї сими днями випустив чималій свій каталог українською мовою „Цїнник магазина під фірмою „Український фотографічний склад“. Се певно, чи не перша проба серед київских крамарів користувати ся українским словом для своїх публікацій. („Рада“).

— **Черновецькі Українці проти д-ра Крамаржа!** На вічу українских студентів черновецкого університету ухвалено резолюцію з протестом проти вмішуваня ся д-ра Крамаржа у внутрішні справи славянских народів і проти єго московської політики.

— **Ческі Соколи а Групвальд.** З Праги мали дістати польскі часописи вістку, що ческі Соколи не возьмуть участи в демонстраційнім обході групвальдскім в Кракові. Тимчасом так оно не є. Ческі Соколи не возьмуть гуртової участи в адвїзї польских Соколів, чога надїяли ся Польки. За те пришлють лише депутацію. Сю вздержаність Чехів викликали національні відносини межи Чехами а Поляками на Шлезку. Такий погляд висловлено на онодїшнім зїзді відпоручників 72 ческих сокілских товариств з Чех, Морави і Шлезка, скликаних праским союзом сокілским. По довгій дискусії ухвалено вислати депутацію до Кракова, але при тім прошено польских Соколів, щоби они причинили ся до злагоди напружених чесько-польских відносин на Шлезку. Також висловлено бажане, щоби „групвальдского фонду“ не ужито на збільшене чесько-польской ворожнечі на Шлезку. Дуже тверді условини поставили Чехи Полякам, бо оборона „zachodnich kresow“ для Поляків не менше завзята, чим напір на схід.

— **Любов до графа Бобринскаго.** В „Прикарпатской Руси“ (ч. 198.) в статі „Слова малоросса по адресу великоросса“ читаємо, що гр. Бобринский „просто обожаемый галицкими и буковинскими крестьянами“, що колиб він нині приїхав до Галичини, то „єго тріумфальному проїзду удивился бы міръ“, що ніяка сила не здержала би „русских“ Галичан і Буковинців „отъ чествованія самымъ торжественнымъ образомъ того, кто раздѣляетъ ихъ горе и зацїщаєтъ явно и смѣло ихъ поправныя права!“ Таких, що заслужували на триюмфи в Галичині, було доси двоє: о. Наумович і Адельф Добрянский, а тепер прибуває ще один „нашъ общезубажаемый братъ великороссъ гр. В. А. Бобринский“. Є ще четвертий... Шантекле, але він прецинь сам себе в своїй статі так дуже вихвалити не міг. А ходить голосно вістка по Львові, що він сам про себе в однім любовним листі писав: „Я зналъ великихъ людей... Івана Наумовича і Адольфа Добрянского — ...а одначе они прекланылись головой предо мной...“ Ну какже! маладец... петух... а Коломия — не помня, Коломия — місто! Чи може сей телячий „восторгъ“ для графа Бобринскаго? викликала яка посилка „пособій“? Чуда творять ті „пособія“!... „Настоящїи“ воли переменяють ся в брикливі телята!... Прикарпатская Русь твердить, що коли гр. Бобринский, Іжидкий та другі до них цілком подібні не пойдуть на славянский зїзд в Софії... то Прикарпатье „лопнетъ“, Бедное Прикарпатье!...

— **Розбишацтво.** В Ковотопах, сокальського повіта, вломало ся оноді в ночи кількох розбишаків до корчми. Саме тоді надїйшов жандарм Гокік. Розбишаки вискочили вікном, а один з них стрілив з бровнінга і влучив жандарма смертельно в груди під серце. Розбишаки утікли.

— **Новий апостат-перекінчик.** „Рада“ доносить: У волинській епархії завели „єпархіального про-

повідника“, окрім єпархіального місіонера, що є й тепер. На сьому нову службу сьстановили колишнього унійского сьставника Н. Дякова, який вивчив ся на батьюшку в Галичині.— Се один з тих 36% богословів, яких кацапи хотїлиб мати в дух. семінарії.

— **Застрілене пачкаря.** З Токів, збараского повіта, доносять: В ночи з суботи на неділю пачкар з тутешного села, Микита Шалак, перейшов на російську сторону, щоби там купити собі тютюну. Село Токи відділює від другого села на російским боці лиш ріка. Нараз російскі обзчики стрїляли кілька разів. На другий день до сьвіта знайшли в багні на нейтральной полосі тіло застріленого Шалака. Нема сумніву, що то застрілили єго російскі обзчики.

— **Град.** З Тисьменичан, станіславського повіта доносять, що дня 30. мая упав там по полудни град величини лісового орїха. Шкоди на полях величезні. Наші селяни мало обезпечують ся від граду, тому тратять нераз, як в отсім випадку, всьо збіже.

— **Народне шкільництво в Хорвації** стоїть на низкім поземі, а дивувати ся сьому не можна, коли в 1888 р. знижено плату учителям та продовжено літа служби з 30 на 40. На наслідки не треба було довго ждати. Неважком перестали закладати нові школи, бо не стало учителів. Тепер дійшло до того, що вже не стає учителів до єствуючих шкіл більшеклясових. Соім має заняті ся тепер поправою долі народного учительства в Хорвації.

— **Жіноча терпелівість.** Учителька в Саскатунї (Канада), Вілямс, ждала коло дверей Ленд Офісу дванаїцять день і ночий, щоби лиш дочекати ся того часу, в котрім мала виїти выдача одной фарми, віддаленої 2½ милї від Кіндерслей. Що Вілямс була першою з черги, тому дістала згадану фарму і стала богатшою о десять тисяч доларів, бо згадана фарма є тільки варт. Тут мож подивляти одно, а саме ту жіночу витрєвалість. Дванаїцять день і ночий ждати біля дверей в холодні ночи. Мужчиною видно, вчитись треба витрєвалости у жінок.

— **Другий взлет бальона у Львові,** заходом товариства „Авіята“, наступить на повиставовій площі в п'ятницю 3. червця о 3. годині по полудні.

Оповідки.

— **Надане презенти.** Намісництво запрезентувало на опорожнену гр.-кат. парохію цїсарского наданя в Кракові о. Петра Левицкого, дотеперішого пароха в Яворові.

— **Сей неділі** уладжує львівский „Сокол“ разом з янівским „Соколом“ великий фестин в Янові в лісі за ставом в місці званім Королівскою горою. До фестину пороблено заздалегідь всякі приготованя, щоби гості винесли як найліпші спомини. Дохід з фестину призначений в трех четвертинах на будову „Народного Дому“ в Янові. До власного дому змагають Янівці всіма силами, а обовязком Львовян є, їм в тім допомочи. Сподіємо ся тому, що в неділю поїде нас зі Львова кілька сот осіб. Відїзд прогульцового поїзду з головного двірця о год. 1:35 по пол. Програму подають розліплені по цілім Львові афіши. Гаразд! — *Забавова комісія „Сокола-Батька“.*

— **З рускої гімназії у Львові.** Іспити приватистів за рік шк. 1909/10 відбудуть ся в академічній гімназії у Львові, в головнім і філіяльнім заведеню 22. червця, в середу по Зелених святах. Іспити вступні до I. клася 30. червця і 1. липця. Зголошеня приймати ся буде від 27. червця. Метрика конче потрібна, крім того сьвідцтво щецїлення віспи і сьвідцтво а укінченої IV. класи шкіл народних, коли ученик ходив до школи.

— **З Галицкої Каси ошадности у Львові.** Звичайні загалні збори Товариства Галицка Каса ошадности у Львові відбудуть ся в п'ятницю дня 3. червця 1910 о год. 10. перед полуднем в салі засідань Дирекції Гал. Каси ошадности. Дневний порядок: 1) Звіт з замкненя рахунків за 1909 рік. (Референт Вп. Евг. Перожинский). 2) Внесеня Віділу в справі зміни статута. (Референт Вп. Йосиф Пайонк). — *Станіслав Незабітовский* в. р. (149).

— **В Миколаєві н. Дн.** відбудуть ся в неділю, дня 5. червця с. р. о год. 5. по пол., в місцевій Читальні „Просьвіти“ (в домі п. Вас. Пришляка на Завалю) I. загалні збори філії „Сільского Господаря“.

— **З Перемишлян.** I. загалні збори філії „Сільского Господаря“ в Перемишлянах відбудуть ся в неділю 5. червця о 3. год. по полудні в салі „Народного Дому“. Просить ся о численну участь.

— **Для любителів туристики.** В салі львівского „Сокола“ відбудуть ся завтрїшної п'ятниці о 8. год. вечером збори в справі основаня укр. туристичного товариства, на які запрошує ся всіх любителів туристики.

— **З залїзниць.** Почавши від дня 1. червця с. р. будуть курсувати щоденно межи Львовом а Бруховицями крім поїздів щоденних ч. 2217/2218, 2223/2224, 2225/2228, 2229/2230 пред-

виджених в розкладі їзди з 1. мая с. р. також поїзди льокальні ч. 2219 (відїзд зі Львова о годині 10 минут 5 перед полуднем) і ч. 2220 (відїзд з Брухович о годині 10 минут 41, приїзд до Львова о годині 11 минут 5 перед полуднем. А дальше в неділі і рим.-кат. свята курсувати будуть поїзди ч. 2221/2222.

„Gazeta lwowska“ з дня 29. мая с. р. оповіщає публично розписане продажи старих матеріалів залізних з торів залізничних в часі від 1. січня 1910 до кінця падолиста 1912. Близні у слівя сеї продажи можна одержати в відділі Ш. ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові.

— На Ясну Гору! Подібно як в минулих роках так і сего року приготавлиє ся богоміле в честь Пресв. Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сїм святім богомілю, звольте зголосити ся до ОО. Василян у Львові, ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Ціна їзди там і назад виносить: Зі Львова 4-90 К, з Пустомит 4 К, зі Щирця 3-80 К, з Миколаєва 3-10 К. Відїзд є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поворот 12. н. ст. червня в неділю вечером. Близні відомости подасть Монастир при замовленю білетів.

Посмертні оповістки.

— Йосифа з Каспшицких Перфеца, жена в. служ. проф. гімназії в Коломиї, упокоїла ся у Львові, дня 1. л. червця о год. 3 по полудни. Похорони відбудуть ся дня 3. червця (п'ятниці) о год. 4. по полудни з дому жалоби при ул. Пекарській ч. 16 на Личаківське кладовище. Покійна була Полькою, і дуже інтелігентною жінкою, та писала чимало статей в польській мові. Крім сего визначувала ся Покійна висшим музичним образованием і талантом, який наслідив по ній син Евген, проф. „Висшого Музичного Інститута“, зв'язний з Шевченкових концертів, артист-скрипак. До Русинів відносила ся Покійна з найбільшою симпатією і виховала всіх чотирох синів на свідомих горожан нашої землі. Вічна пам'ять праведній, культурній душі, а осиротілу Родину нехай Бог потішить в її тяжкім горю!..

— Марія з Вітошинських Зофійовна, жена гр.-кат. сотрудики в Бродях, померла по довгих а тяжких терпіннях, заосмотрена св. Тайнами, в понеділок дня 30. мая проживши дїт 23. В. і. п.

— Антонія з Масевецких Винярська, матір о. Володимира, пароха в Іванівці, коло Підволочиска, упокоїла ся дня 31. мая, в 66. році життя. В. і. п.

Наука, штука і література.

— «Село». Вийшло ч. 19. української народної газети «Село». Зміст: За тиждень. — Вісти з столиці, П. Смутка. — З українського життя. — Повстанє в Альбанії, М. Срібляньського. — Про Фінляндію, М. ма. — Львів, М. Грушевського. — Приїзд весни, С. Губенка. — Страчене житє, А. Тесленка. — По кометі Галєя, Ю. Строго. — Св'ято воздухолітання, М. — Рижий та рапе, А. Терниченка. — Дописи. — Відповіді.

— **Нова драма.** Російська цензура дозволила до вистави на українській сцені нову драму А. Володського: «Холод життя». Сю песу незабаром виставляти ме трупа А. Володського в місті Ахтирці.

Анкета в справі наукового плану для руского язика в гімназіях.

(Дальше).

Др. Пачовский висловлює погляд, що вже від III-ої класи можна учасникам в приступній формі подавати деякі відомости з історії літератури, але систематичну єї науку можна би розпочати в 2-ім півроці V-ої кл., а при кінці VI-ої кл. переробити устну словесність народну. Ціла VII. кл. і перше півріччє VIII-ої були би призначені на новочасну літературу, а 2-ге півріччє VIII. кл. на заокругленє і поглибленє предмету і стилістику та поезику. Читанка для IV-ої класи повинна би бути в троха обмеженім виді уложена так, як нинішні Ваори поезії і прози для V-ої класи.

Рад. двора Барвіньский згоджує ся з попередніми бесідниками що до того, що вже в IV. кл. можна би читати вибір з вірців поезії і прози і нинішній матеріал V-ої кл. пере-

сувати до IV. кл. та подати ученикам загальні понятя з поезики в формі приступній, бсж уже й на нижних ступнях науки учитель згадує ученикам дещо про роди поезії і прози і про письменників при нагоді читаня уступів з читанок. Се було би підготовленем тої підвалини, на якій учитель має дальше вести науку у висших класах і довести до заокругленя і систематичного сформулованя в VIII. кл. В V-ій кл. можна би почати читанє староруских памятників з Хрестоматії, котра повинна би містити тільки займиві і образуючі молодечого духа вітмки з староруских творів, отже з літописий, з Слова о Полку (майже в цілости), з проповідий, апокрифів, повістий і з поезії другої доби, обминаючи сухі і нецікаві твори. Памятники лекції повинні бути подані в оригіналі, труднійші в перекладах, або й в самім перекладі. Читанє ориг. творів повинно мати лише зрозумінє, треба отже залишити систематичне трактованє старосл. і староруск. граматик. На основі читаня памятників і історичного підкладу треба вже в V-ій класі почати історію літератури, а окремиї підручник може для учителя бути провідником при свобіднім, самостійнім викладі. Літературу I-ої і II-ої доби можна би вичерпати в V-ій і першим півроці VI-ої кл. а друге півріччє VI-ої призначити на устну словесність народну, котру би можна зробити цікавою в звязи з звичаями і обичаями, з народовіданєм і мітичними останками, бо устна словесність творить підвалину нової літератури і визначає ся великим богатством і красою. В VII. і VIII. кл. припадає, як уже попередні бесідники вказали, нова література, поезика і стилістика.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 2. червця.

Сераєво. Боснійский сойм скликаний на 15. червця.

Відень. N. fr. Presse доносить, що бар. Бінерт по повороті з Босни запросить представників польского кола і укр. клубу на конференцію в справі львівского університету.

Будапешт. До нині рано відомі були висліди виборів з 283 округів. З того припадає на партію праці 185 мандатів, на Кошутівців 30, на Юстівців 22, безпартійних 20, людовців 9, демократів 2, немадарів 3. В 13 округах будуть тіснійші вибори.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. червця 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Біліньского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ячениках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

ВІЛЛЯ - ОЛЬГА - КЛІМАТИЧНІЙ МІСЦЕВОСТІ ТРУСКАВЦІ під зарядом „Нар. Гостинниці“ у Львові. уже отворена для П. Т. Гостей до винайму з комплетним умебльованєм, постелью і цілим утриманєм по як найприступнійших цінах. — Управу в місци віддано в енергічні і досв'ідчені руки особи, котра дає повну гарантію заспокоєня хочби найвибаливіших вимог зі сторони П. Т. Гостей. — — — — —

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским коюлем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8^о ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки Дра Цурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-руского народу. Львів, мал. 8^о ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8^о ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8^о ст. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— Der Sozialismus. Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3' 60; geb. in Leinw. M., 4' 30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K — 48.

— Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.

— Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K — 72.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K — 96.

— Das Privateigentum als soziale Institution. 2. Aufl. K 2'16.

— Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K — 24.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечен

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знарядів господарских, від шкідливих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпрованочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк кравчий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпеченє в Кракові. Інформації до обезпеченє уділяють агенції „Дністра“.

Зголосеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносят: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; інші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.